

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžrk/13/2018
Identifikačné číslo spisu: 4016200333
Dátum vydania rozhodnutia: 16.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4016200333.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a z členov senátu JUDr. Moniky Válašikovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: U. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ž. XXXX/X, Q., právne zastúpená: LawService, s.r.o., so sídlom Stráž 3/223, Zvolen, IČO: 36 861 723, proti žalovanému (sťažovateľovi): Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností, Štefánikova trieda 69, Nitra, za účasti: 1/ Krajský prokuratúra Nitra, so sídlom Damborského 1, Nitra, 2/ J. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, M., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-NR-OOP5-2016/003394-4, UPo 17/2015-4 zo dňa 13. januára 2016, o kasačnej sťažnosti proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/87/2016-103 zo dňa 13. decembra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/87/2016-103 zo dňa 13. decembra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I. Konanie na správnom súde

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom č.k. 11S/87/2016-103 zo dňa 13. decembra 2017 podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil oznámenie žalovaného č. OU-NR-OOP5-2016/003394-4, UPo 17/2015-4 zo dňa 13. januára 2016 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobu v časti o zrušenie rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015 krajský súd odmietol podľa § 98 ods. 1 písm. c/ SSP. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

2. Oznámením o vybavení podania č. OU-NR-OOP5-2016/003394-4, UPo 17/2015-4 zo dňa 13. januára 2016 žalovaný, ako druhostupňový správny orgán, vyrozumel žalobcu, že jeho odvolanie proti rozhodnutiu Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015, ktorým vyhovel protestu Okresnej prokuratúry Nitra zo dňa 26. októbra 2015 a rozhodnutie zo dňa 14.

augusta 2015 o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností zrušil, bolo podané oneskorene, po márnom uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty. Žalovaný poukázal na to, že rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015 bolo žalobcovi v zmysle § 24 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) doručené dňa 16. novembra 2015 fikciou doručenia (nevyzdvihnutím zásielky do troch dní od uloženia), aj keď si ho tento prevzal následne aj fyzicky dňa 25. novembra 2015. Lehota na podanie odvolania tak podľa žalovaného žalobcovi uplynula dňa 1. decembra 2015 (utorok), kedy bolo najneskôr možné podať včasné odvolanie. Žalobca však odovzdal svoje odvolanie na poštovú prepravu až v pondelok dňa 7. decembra 2015.

3. Krajský súd dospel k záveru, že žalovaný nesprávne posúdil odvolanie žalobcu ako oneskorene podané. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že z doručenky pripojenej k rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 5. novembra 2015 vyplýva, že predmetné rozhodnutie bolo doručované žalobcovi doporučené do vlastných rúk s opakovaným doručovaním prvýkrát dňa 10. novembra 2015 (neúspešne), opakovane dňa 11. novembra 2015, pričom zásielka bola uložená dňa 11. novembra 2015. Počas plynutia odbernej lehoty si žalobca predmetnú zásielku osobne prevzal dňa 25. novembra 2015, čo potvrdil svojim vlastnoručným podpisom. Krajský súd tiež zdôraznil, že z novej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp.zn. 3Sžp/6/2013 zo dňa 17. septembra 2013, sp.zn. 4Sžo/67/2014 zo dňa 6. októbra 2015, sp.zn. 4Sžo/85/2015 zo dňa 1. marca 2016, sp.zn. 3Sžo/101/2015 zo dňa 30. marca 2016, sp.zn. 6Sžo/81/2015 zo dňa 25. januára 2017, sp.zn. 3Sžo/245/2015 zo dňa 25. apríla 2017) vyplýva, že faktické doručenie zásielky je uprednostnené pred jej fiktívnym doručením v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2017, a to s akcentom na princíp právnej istoty. Krajský súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Sžo/101/2015 zo dňa 30. marca 2016, v ktorom najvyšší súd okrem iného uviedol, že k aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu a pokiaľ doručienka, z ktorej správny orgán vychádza, preukazuje súčasne reálne doručenie, správny orgán už skutočnosti týkajúce sa náhradného doručenia neskúma.

4. Krajský súd ustálil, že lehota 15 dní na podanie odvolania začala žalobcovi plynúť dňom 26. novembra 2015 a uplynula dňa 10. decembra 2015, a preto odvolanie žalobcu podané na poštovú prepravu dňa 7. decembra 2015 bolo podané včas a je povinnosťou správneho orgánu o ňom meritórne rozhodnúť.

5. K návrhu žalobcu na preskúmanie a zrušenie rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015 krajský súd uviedol, že na preskúmanie tohto prvostupňového rozhodnutia nie sú splnené zákonom ustanovené podmienky a žaloba bola v tejto časti podaná predčasne. Uvedené rozhodnutie zatiaľ nenadobudlo právoplatnosť, v dôsledku čoho žaloba v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom súdneho preskúmania.

6. K námietke žalovaného, vznesenej v jeho vyjadrení zo dňa 4. júla 2016, že nie je úplne zrejmé, kto by mal byť žalovaným, nakoľko na prvej strane žaloby je uvedený Okresný úrad Nitra, pričom s poukazom na § 2 ods. 3 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 180/2013 Z.z.“) štátnu správu vykonáva odbor okresného úradu alebo organizačný útvar odboru okresného úradu určený podľa odseku 6, ak § 7 neustanovuje inak, správny súd poukázal práve na § 2 ods. 1, 3, 5 zákona č. 180/2013 Z.z. účinnom v čase podania žaloby, podľa ktorých okresný úrad je miestnym orgánom štátnej správy. Štátnu správu vykonáva odbor okresného úradu alebo organizačný útvar odboru okresného úradu určený podľa odseku 6, ak § 7 neustanovuje inak. Okresný úrad má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania a exekučného konania a samostatne konať pred súdom v rozsahu svojej pôsobnosti. Na základe cit. ustanovení zákona č. 180/2013 Z.z. mal za zrejmé, že Okresný úrad Nitra, ktorý označil žalobca za žalovaného, má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania, pričom oznámenie o vybavení podnetu zo dňa 13. januára 2016 vydal Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností a rozhodnutie zo dňa 5. novembra 2015 vydal Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, teda organizačné útvary - odbory vykonávajúce štátnu správu na príslušnom úseku štátnej správy, organizačne podliehajúce Okresnému úradu Nitra. Konštatoval, že pokiaľ teda žalobca označil za žalovaného Okresný

úrad Nitra, ktorý má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania a žalobou napadnuté rozhodnutia boli vydané odbormi spadajúcimi pod tento orgán štátnej správy, bol žalovaný označený správne.

7. Ďalej uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal i preskúmania a zrušenia rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015. Výrok žalobného návrhu teda obsahoval aj návrh na zrušenie prvostupňového rozhodnutia orgánu verejnej správy (ktoré predchádzalo žalobou napadnutému rozhodnutiu - oznámeniu žalovaného zo dňa 13. januára 2016), preto správny súd s poukazom na § 191 ods. 3 SSP rozhodol i o tejto časti žaloby. Na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 5. novembra 2015 však neboli splnené zákonom stanovené podmienky a v tejto časti bola žaloba podaná predčasne, nakoľko lehota na jej podanie v čase rozhodovania správneho súdu ešte nezačala ani plynúť. Rozhodnutie zo dňa 5. novembra 2015 zatiaľ nenadobudlo ani právoplatnosť.

8. Následne uviedol, že obdobným spôsobom ako doručovanie rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 5. novembra 2015 správny súd posudzoval i otázku doručovania oznámenia žalovaného zo dňa 13. januára 2016 a otázku včasnosti podania žaloby. Vychádzal pritom zo zistení vyplývajúcich z pripojenej doručky k tomuto oznámeniu, z ktorej vyplýva, že žalobou napadnuté oznámenie o vybavení podania zo dňa 13. januára 2016 bolo žalobcom fyzicky prevzaté dňa 8. februára 2016. Prevzatiu zásielky však predchádzal postup doručovateľa vyznačený na doručke, podľa ktorého prvý pokus o doručenie oznámenia bol vykonaný dňa 19. januára 2016, opakované doručenie bolo vykonané dňa 20. januára 2016 a deň uloženia zásielky je vyznačený dňom 20. januára 2016. Zásielka však bola fyzicky prevzatá žalobcom dňa 8. februára 2016. Dvojmesačná lehota na podanie žaloby uplynula dňom 8. apríla 2016, a keď žalobca podal žalobu osobne na príslušný súd dňa 7. apríla 2016, urobil tak v zákonom stanovenej dvojmesačnej lehote, teda včas.

9. Dodal, že zástupca Krajskej prokuratúry Nitra vzniesol na pojednávaní dňa 13. decembra 2017 podnet na zváženie prirátania aktuálneho vlastníka nehnuteľnosti do konania, ktorý podľa jeho názoru môže byť dotknutý na svojich právach rozhodnutím v tomto konaní. Správny súd dospel k záveru, že v tomto štádiu konania nie je potrebné priráť do konania súčasného vlastníka nehnuteľnosti, pretože zrušením rozhodnutia - oznámenia žalovaného zo dňa 13. januára 2016, nemôžu byť dotknuté práva súčasného vlastníka (ktorý nebol ani účastníkom správneho konania pod sp.zn. UP 64/2015 a ani účastníkom odvolacieho konania), pričom správny orgán pri svojom novom rozhodnutí si bude riešiť okruh účastníkov konania v ďalšom konaní, v ktorom bude rozhodovať o odvolaní žalobcu.

10. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi ani žalovanému náhradu trov konania nepriznal (§ 25 SSP v spojení s § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku), nakoľko pomer ich úspechu a neúspechu v konaní bol rovnaký (žalobca bola úspešný v časti zrušenia oznámenia žalovaného o vybavení podania č. OU-NR-OOP5-2016/003394-4, UPo 17/2015-4 zo dňa 13. januára 2016 a žalovaný bol úspešný v časti odmietnutia žaloby o zrušenie rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015). Krajskej prokuratúre Nitra, ako ďalšiemu účastníkovi konania, krajský súd nepriznal náhradu trov konania z dôvodu, že jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli. Ďalšiemu účastníkovi konania J. F. krajský súd nepriznal náhradu trov konania, nakoľko mu po jeho prirátaní do konania neuložil žiadnu povinnosť, pri plnení ktorej by mu trovy konania vznikli (§ 169 SSP).

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

11. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a podľa povahy veci vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastavil s poukazom na § 462 ods. 1 SSP. Mal za to, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil.

12. Ku konštatovaniu krajského súdu, že vo veci neboli splnené podmienky pre uplatnenie fikcie doručenia, nakoľko na doručenke nie je osobitne vyznačený dátum opakovaného doručovania a osobitne dátum uloženia zásielky, žalovaný poukázal na bod 5.2.2. ods. 2 Poštových podmienok a uviedol, že deň neúspešného opakovaného doručenia je totožný s dňom uloženia zásielky, preto nemožno konštatovať, že k opakovanému pokusu o doručenie nedošlo len z dôvodu, že ten istý dátum je uvedený na doručenke cez oba riadky.

13. K judikatúre najvyššieho súdu, na ktorú vo svojom rozhodnutí poukazoval krajský súd, žalovaný uviedol, že päť zo siedmich menovaných rozsudkov nebolo vyneseneých v čase vydania preskúmaného oznámenia žalovaného. Tiež poukázal na to, že aj samotný najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že judikatúra najvyššieho súdu nebola vo veci uplatnenia fikcie doručenia v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku jednotná.

14. Žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Sžd/5/2013, v ktorom sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožnil so záverom krajského súdu, že pokiaľ žalobca zásielku reálne prevzal, nie je možné aplikovať fikciu doručenia. Žalovaný tiež poukázal na názor Najvyššieho správneho súdu Českej republiky vyjadrený v rozhodnutí sp.zn. 4As/67/2005 zo dňa 30. novembra 2006, podľa ktorého citované ustanovenie správneho poriadku spája vznik danej fikcie s márnym uplynutím trojdňovej lehoty, behom ktorej nedôjde k vyzdvihnutiu zásielky, a nie s nevyzdvihnutím si zásielky vôbec.

15. Žalovaný uviedol, že úpravou tzv. náhradného doručovania zákonodarca sledoval cieľ a účel odstrániť určité prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám spôsobiť prieťahy v konaní. Podmienkou vzniku fikcie doručenia písomnosti je zachovanie predpísaného postupu doručovateľom, a to, aby sa adresát, ktorý nebol doručovateľom zastihnutý, v mieste doručenia zdržiaval. Žalobca nenamietal, že by sa v mieste doručenia v čase doručovania nezdržiaval, preto táto skutočnosť nie je v tomto konaní sporná.

16. Žalovaný zdôraznil, že k legislatívnej zmene v znení § 24 ods. 2 správneho poriadku ohľadom fikcie doručenia, tak aby bol plne zohľadnený skutočný deň prevzatia uloženej písomnosti na pošte, došlo až novelou zákonom č. 149/2017 Z.z. s účinnosťou od 1. júla 2017. V dôvodovej správe k uvedenému zákonu sa uvádza, že súčasná právna úprava fikcie doručenia do vlastných rúk je voči občanom Slovenskej republiky - ako adresátom písomností správnych orgánov - nespravodlivá, a to najmä z dôvodu, že v prípade, ak si občan vyzdvihne na pošte písomnosť napr. 18. deň od uloženia, má sa právne za to, že mu bola písomnosť doručená už tretí deň lehoty a teda napríklad v prípade všeobecnej odvolacej lehoty podľa správneho poriadku v dĺžke 15 dní mu vlastne plynie v správnom konaní posledný deň lehoty na podanie odvolania voči prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu. Ďalej bolo v dôvodovej správe uvedené, že v prípade prevzatia uloženej písomnosti na pošte sa bude považovať za deň doručenia deň reálneho prevzatia tejto písomnosti na pošte (čo sa pred novelou po troch dňoch od uloženia u občanov nezohľadňovalo, a to aj v prípade, ak si adresát zásielku počas uloženia na pošte prevzal).

17. Žalovaný tiež namietal, že krajský súd sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal so zrejmom skutočnosťou, že vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie je nevykonateľné z dôvodu, že aktuálnym vlastníkom predmetných nehnuteľností je už spoločnosť MH Invest, s.r.o.

18. Žalovaný zároveň poukázal na to, že v súvisiacich porovnateľných konaniach, kde spoločnosť Poľnohospodárka pôda, s.r.o. podala žalobu o preskúmanie rozhodnutia Okresného úradu Nitra, odboru opravných prostriedkov, referátu katastra nehnuteľností o potvrdení rozhodnutia o vyhovení protestu prokurátora a zrušení právoplatného rozhodnutia o povolení vkladu, správny súd žaloby žalobcu právoplatne zamietol.

19. Žalovaný rovnako tak v kasačnej sťažnosti namietal nesprávne označenie žalovaného v napadnutom rozsudku. Správne mal byť žalovaný označený ako Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov,

referát katastra nehnuteľností, nakoľko štátnu správu vykonáva odbor okresného úradu alebo organizačný útvar odboru okresného úradu.

20. Krajská prokuratúra Nitra sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnila s námietkou žalovaného ako sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom. Vzhľadom na to, že žalobca si v správnom konaní nevyzdvihol zásielku uloženú na pošte do troch dní od jej uloženia, s poukazom na § 24 ods. 2 správneho poriadku sa posledný deň tejto trojdňovej lehoty považuje za deň doručenia. Odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca po uplynutí zákonnej pätnásťdňovej lehoty.

21. Mala za to, že z obsahu administratívneho spisu jednoznačne vyplýva, že žalobca podal odvolanie oneskorene. Jeho tvrdenie, že v jeho poštovej schránke nebola zanechaná výzva s upozornením doručovateľa, že mu v určenom čase príde opakovane doručiť úradnú zásielku, označil za účelové. Ak by žalobca nemal doručené upovedomenie o uložení zásielky na pošte, logicky by sa o tomto uložení nedozvedel a nemohol by si zásielku na pošte prevziať dňa 25. novembra 2015.

22. Ďalší účastník konania J. F. vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že s touto súhlasí, rovnako ako s jej obsahom.

III.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) sa najprv zaoberal formálnymi náležitosťami kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je podaná včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), osobou oprávnenou podať kasačnú sťažnosť (§ 442 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) a obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP).

24. Následne kasačný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, podľa § 137 ods. 4 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

25. Podľa § 3 ods. 1, 2, 4, 5 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeľi v konaní ujmu.

Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmierne vybavenie.

Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

26. V predmetnej právnej veci bola spornou otázkou doručenia rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015 žalobcovi.

27. Podľa § 24 ods. 1 správneho poriadku sa dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

28. Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel (§ 24 ods. 2 správneho poriadku).

29. Posledná veta § 24 ods. 2 správneho poriadku predstavuje výnimku zo zásady, že doručenie pôsobí až od okamihu, keď sa písomnosť dostala do rúk adresáta. Bez ohľadu na to, či sa adresát o uložení úradnej zásielky na pošte fakticky dozvedel alebo nedozvedel, zo zákona vyplýva, že uplynutím tejto zákonnej lehoty sa má za to, že mu bola písomnosť doručená - ide o právnu fikciu doručenia písomnosti.

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky z administratívneho spisu žalovaného č. UP 64/2015 zistil, že rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015 bolo žalobcovi doručované prostredníctvom pošty Bratislava 57. Prvý pokus o doručenie s výzvou na opakované doručenie sa uskutočnil dňa 10. novembra 2015 (utorok). Opakované doručenie bolo u žalobcu vykonané dňa 11. novembra 2015 (streda), keďže bolo neúspešné, zásielka bola v ten istý deň (11. novembra 2015) uložená na pošte.

31. Išlo o doručovanie v správnom konaní, preto bolo potrebné postupovať podľa ustanovenia § 24 ods. 2 správneho poriadku, podľa ktorého ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel (fikcia doručenia).

32. Z uvedeného vyplýva, že na uplatnenie fikcie doručenia musia byť kumulatívne splnené nasledovné podmienky:

- adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, nebol zastihnutý,
- v mieste doručenia sa zdržiava,
- doručovateľ vhodným spôsobom adresáta upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu,
- nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný.

33. V predmetnej právnej veci nebolo sporné, že žalobca nebol v uvedené dni zastihnutý, bol poučený doručovateľom o opakovanom doručení, a aj tento pokus o doručenie zostal bezvýsledný. V konaní bolo zároveň jednoznačne preukázané, že žalobca sa v mieste doručenia zdržiaval, a to nielen v dňoch 10. novembra 2015 a 11. novembra 2015, ale aj 12. novembra 2015, 13. novembra 2015, a 16. novembra 2015, kedy mal reálnu možnosť vyzdvihnúť si zásielku na pošte.

34. Trojdňová úložná lehota začína plynúť dňom, ktorý nasleduje po upovedomení adresáta o uložení písomnosti. Ide o zákonnú lehotu, ktorú správny orgán nemôže predĺžiť. Táto procesná lehota končí uplynutím posledného dňa lehoty. Účinky fikcie doručenia nastanú len za predpokladu, že adresát mal reálnu možnosť písomnosť si v tejto lehote vyzdvihnúť, ale tak neurobil. Účelom tejto lehoty je dať adresátovi nielen teoretickú ale aj reálnu možnosť písomnosť si v rámci jej plynutia vyzdvihnúť, a tak predísť fikcii doručenia. Úpravou tzv. náhradného doručovania zákonodarcia nepochybne sledoval cieľ a účel odstrániť určité prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám spôsobiť prietahy v konaní alebo dokonca zmať konanie (pozrite aj

rozsudky NS SR 2 Cdo 33/2005, 4 Sž 35/2002).

35. Zdržiavaním sa adresáta v mieste doručenia treba rozumieť prípad, ak sa adresát v čase doručenia zásielky zdržiava na území obce (mesta), v ktorej má bydlisko (t.j. nie je mimo obce alebo mesta na dovolenke, na liečení, na pracovnej ceste a podobne), teda ak má reálnu možnosť oboznámiť sa s oznámeniami doručovateľa urobenými v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku. Ak sa adresát písomnosti, ktorá sa mala doručiť do vlastných rúk, v mieste doručenia nezdržiaval, neboli splnené podmienky uvedené v § 24 ods. 2 správneho poriadku na uloženie písomnosti na pošte (napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Sžo/2/2007 zo 16.novembra 2007, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 119/07-22 zo dňa 27. septembra 2007).

36. Kasačný súd preto s ohľadom na uvedené dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a žalovaný postupoval procesne úplne správne, keď sa s odvolaním žalobcu zo dňa 07. decembra 2015 vysporiadal zaslaním oznámenia č. OU-NR-OOP5-2016/003394-4, UPo 17/2015-4 zo dňa 13. januára 2016, ktorým žalobcu oboznámil, že jeho odvolanie proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa bolo podané oneskorene.

37. Kasačný súd nemôže opomenúť, že v danom prípade dospel k rozdielnemu záveru, ako už bol vyslovený vo veciach totožných účastníkov o zhodných právnych otázkach, a to v jeho rozsudkoch sp.zn. 10Sžrk/13/2018 a 10Sžrk/7/2018 zo dňa 21. novembra 2018, ako aj 10Sžrk/10/2018, 10Sžrk/5/2018 a 10Sžrk/4/2018 zo dňa 30. januára 2019, 3Sžrk/5/2018 zo dňa 17. apríla 2019, 10Sžrk/22/2018 zo dňa 30. apríla 2019, 4Sžrk/8/2018 a 4Sžrk/11/2018 zo dňa 13. mája 2019, v ktorých sa priklonil k riešeniu nastolených otázok v tom smere, že k aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu, a to najmä s ohľadom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27. októbra 2010.

38. Kasačný súd považuje však za potrebné zdôrazniť, že hoci vo vyššie uvedených rozhodnutiach svoj záver o tom, že len ak nedošlo k reálnemu doručeniu písomnosti, je možné aplikovať ustanovenia upravujúce náhradné doručenie, odvodzuje od záverov vyslovených v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27. októbra 2010, ktoré sa síce skutočne týkajú otázky aplikácie ustanovení o náhradnom doručení písomnosti, uvedené závery z nich však nevyplývajú. Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto rozhodnutí konštatuje najmä: „Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať.“

39. Kasačný súd však okrem vyššie uvedeného si dovoľí poukázať na skutočnosť, že precíznym preštudovaním nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27. októbra 2010, nemožno vôbec dospieť k aplikácii jeho záverov na predmetnú preskúmanú vec, pretože vo veci rozhodnutej uvedeným nálezom išlo o diametrálne odlišný skutkový a právny stav veci. V danom náleze sa riešila problematika súdnej fikcie doručenia, ktorá má síce obdobné znaky ako fikcia správna, avšak zo záverov uvedeného nálezu vyplýva okrem iného i konštatácia, ktorá hovorí: z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu však nevyplýva, že by sa najvyšší súd bol vôbec zaoberal, resp. že by skúmal splnenie zákonných predpokladov na uplatnenie fikcie doručenia predpokladanej citovaným ustanovením § 47 ods. 2 OSP.

40. Zákonné predpoklady pre aplikáciu inštitútu v danej preskúmanej veci však sporné absolútne nie sú, a preto nejde o posudzovanie rovnakého, alebo obdobného prípadu a je potom len logické, že v tejto veci nemôže vychádzať kasačný súd z precedenčnej zásady a ani na tento prípad podľa názoru kasačného súdu nemôžu potom dopadať ani právne závery uvedeného nálezu ústavného súdu.

41. Ohľadom riešenia sporných otázok kasačný súd ďalej dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp.zn. 5As/44/2007-93 [NSS 1072/2008], v ktorom tento konštatoval, že základným predpokladom efektívneho správneho konania je vzájomná súčinnosť a spolupráca správnych orgánov a účastníkov konania. Práve v zmysle tohoto základného princípu je nutné vidieť a

hodnotiť konkrétne počinanie účastníkov konania. Rovnako v tomto smere je totiž nutné vidieť praktické naplnenie zmluvného poňatia štátu, predstavujúceho konsenzuálny odraz presvedčenia občanov o nutnosti existencie tejto inštitúcie na ochranu základných práv a slobôd. Vo svojich dôsledkoch by sa totiž tento základný vzorec právnych vzťahov javil ako úplne neefektívny, ak by sa v praxi pripustilo zneužívanie jednotlivých procesných inštitútov na obchádzanie a ciele obštrukcie, v konečnom dôsledku znemožňujúcim faktické pôsobenie práva. Zároveň vyslovil, že doručenie správneho rozhodnutia podľa § 24 ods. 1 správneho poriadku z roku 2004 nastáva márnym uplynutím desaťdňovej lehoty; neskoršie faktické prevzatie rozhodnutia nemá na právne účinky doručenia už žiadny vplyv. Dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia o nemožnosti vyzdvihnúť si písomnosť v ustanovenej lehote, o ktorej plynutí a právnych dôsledkoch jej márneho uplynutia bol účastník v oznámení o uložení písomnosti poučený, postihuje účastníka konania, nie správny orgán. Taktiež konštatoval, že ak sa zdržiaval účastník konania na danej adrese od začatia konania, v jeho priebehu preukázateľne preberal písomnosti, ktoré mu tam boli doručované správnym orgánom, pričom nič nenasvedčovalo tomu, že by mal úmysel zmeniť miesto pobytu, správne orgánu neoznámil inú adresu na doručovanie a až po vyzdvihnutí písomnosti, u ktorej nastala fikcia doručenia tvrdil, že v dobe doručovania bolo miesto jeho pobytu odlišné, nemôže takáto námietka účinky doručenia zvrátiť.

42. Súčasne kasačný súd pokladá za potrebné poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8Sžo/134/2008, v ktorom sa zaoberal aj otázkou právnej fikcie a vyslovil, že v prípade náhradného doručovania je ustanovením § 24 správneho poriadku konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomností nastanú ex lege po uplynutí ustanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia, ako nástroj odmietnutia reality právom, je nástrojom výnimočným, striktno určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať.

43. Kasačný súd preto konštatuje, že žalovaný postupoval správne, keď oznámením č. OU-NR-OOP5-2016/003394-4 zo dňa 13. januára 2016 žalobcu oboznámil, že rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. UP 64/2015-8 zo dňa 5. novembra 2015 bolo doručené fikciou dňa 16. novembra 2015, hoci žalobca rozhodnutie fyzicky prevzal dňa 25. novembra 2015, a teda odvolanie proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa, odovzdané na poštovú prepravu na doručenie Okresnému úradu Nitra, katastrálnemu odboru dňa 7. decembra 2015, bolo podané oneskorene, po márnom uplynutí zákonnej 15-dňovej lehoty.

44. Pokiaľ ide o označenie sťažovateľa v napadnutom rozsudku, Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na skutočnosť, že Okresný úrad Nitra má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania a samostatne konať pred súdom. Je miestnym orgánom štátnej správy, tak ako ho definuje zákon č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rozhodnutia napadnuté žalobou podanou v tomto súdnom konaní boli vydané jednotlivými organizačnými útvarmi Okresného úradu Nitra, teda boli vydané uvedeným miestnym orgánom štátnej správy, ktorého pasívnu legitimáciu nemožno poprieť.

45. Na základe uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, pretože krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa doterajšej úpravy Občianskeho súdneho poriadku mohol Najvyšší súd Slovenskej republiky v prípade, ak zistil dôvodnosť podaného odvolania, aj sám zmeniť rozhodnutie krajského súdu a žalobu zamietnuť. Podľa novej právnej úpravy SSP to už nie je v zmysle § 462 SSP možné. Revízná právomoc zostala Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky zachovaná len v prípade, ak bola žaloba zamietnutá. Vzhľadom na okolnosť, že krajský súd nerozhodol uvedeným spôsobom, kasačný súd preto nemohol postupovať inak, ako pristúpiť k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu v zmysle § 462 ods. 1 SSP a

vráteniu veci na ďalšie konanie.

46. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť s poukazom na to, že právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 SSP). Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania podľa § 467 ods. 3 SSP.

47. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.